

భారతీయ వ్యవసాయ పరిశోధన మండలి - కేంద్ర ప్రత్తి పరిశోధన సంస్థ

ఈ వారం ప్రత్తి సాగు సలహాలు ఆగస్టు 17 నుండి 23 ఆగస్టు 2015 (40 ప్రామాణిక వారం)

*ప్రాంతీయ వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయాల నుండి అందుకున్న సమాచారము ఆధారంగా సమీకరించబడినది.

వాతావరణ సలహాలు

రాష్ట్రం /జిల్లా	వర్షపాతం(మి.మీ) ఆగస్టు, 2015							సలహాలు
తారీకు	17	18	19	20	21	22	23	
తెలంగాణా								ప్రస్తుతము ప్రత్తి శాఖీయ దశలో ఉంది. కొన్ని ప్రాంతములలో ఇంకా ప్రత్తి విత్తుతున్నారు, ఆగస్టు రెండవ మూడవ వారములలో మాదిరి నుండి సుమారు భారీ వర్షం సూచన ఉన్నది. తొలి విడిత నత్రజనీ, పోటాష్ ఎరువులను ముంగారి ప్రత్తికి అందించాలి. ప్రత్తి చేలలో గుంటక నడిపి తేమను రక్షించుకొంటూ కలుపును నియంత్రించు కొనవలెను, బెట్టుకు గురైన ప్రత్తికి 1-2 % యూరియ / 1% KNO ₃ ధ్రావనమును పిచికారి చెసుకొనవలెను, అధికవర్ష సూచన ఉన్నందువలన ఎలాంటి పురుగు మందులను ప్రయోగించరాదు, ఆలస్యంగా విత్తుకొను ప్రాంతములలో తగిన శిలీంధ్ర నాశనులతో విత్తన శుద్ధి ప్రక్రియను చె పెట్టాలి, పెండిమిథాలన్ కలుపునాశని విత్తిన 24-36 గం" పిచికారి చెసుకొనవలెను , మొలక దశలో ఉన్న ప్రత్తి ప్రాంతములలో ఖాళీలను పూరించుకొనవలెను.
ఆదిలాబాద్	4	0	4	7	4	7	0	
వరంగల్	13	6	9	9	14	11	0	
ఖమ్మం	18	15	11	18	22	6	0	
కరీంనగర్	13	6	9	9	14	11	0	
నల్గొండ	18	15	11	18	22	11	8	
ఆంధ్ర ప్రదేశ్								
గుంటూరు	20	18	14	22	25	4	0	
ప్రకాశం	26	18	14	22	25	16	10	

సూచిక					
వర్షపాతం (మి.మీ లో)	< 5	5-20	20-50	50-80	> 80

ఈ వారం ప్రత్తిసాగు సలహాలు 17 నుండి23 ఆగస్టు , 2015 (40 ప్రామాణిక వారం)

భారతీయ వ్యవసాయ పరిశోధన మండలి - కేంద్ర ప్రత్తి పరిశోధన సంస్థ ద్వారా సిపార్సు చేయబడిన యాజమాన్య పద్ధతులు

(డా. కె. ఆర్. క్రాంతి గారు ఈ సలహాల రచయిత దీని ఎరకంగా కాని ప్రింట్, ఎలక్ట్రానిక్, జిరాక్స్ కాపి చేయరాదు.)

ఈ సలహాలు కేంద్ర ప్రత్తి పరిశోధనా సంస్థలో పరీక్షించిన ఫలితాలను, జాతీయ, అంతర్జాతీయ పర్యావరణ నియమ నిబంధనలను కనుగుణంగా రాయబడినది.

పంట ఆరోగ్య యాజమాన్యము:

1. వర్షాధార పరిస్థితులలో స్వల్పకాలిక ప్రత్తి రకాలు కాని, సంకర జాతి బీటీ ప్రత్తులనె వేసుకోవాలి.
2. 80 మి. మీ వర్షము రాగానే త్వరగా వర్షాధారము ప్రత్తిని విత్తుకోవాలి.
3. ప్రత్తినీ కాలువలు బోదేల పై విత్తుకొంటే ముఖ్యంగా అధిక సాంద్రత (HDPS) లో విత్తే ప్రత్తికి అనుకూలంగా ఉంటుంది.
4. బిటీ ప్రత్తి సంకర జాతిని వర్షాధారము క్రింద 90x30cm, ఆరుతడులు క్రింద ఎక్కువ దూరంలో వేసుకోవాలి.
5. సురజ్ (CICR), NH615(VN-MAU, పర్పణి), AKH081(DR PDKV,అకోలా), ఫులేధన్వంతరి(MPKV, రాహూరి) బీటీకానీ స్వల్పకాలిక వంగడాలు, ఈ ప్రత్తి రకాలు జూన్ 15 ముందు 60x10 సెం. మీ ఫులే ధన్వంతరి 45x10 సెం.మీ దూరంలో విత్తు కొంటే వర్షాభావా పరిస్థితిలు (బెట్ట), పచ్చపురుగులను బాగా తట్టాకోగలవు. ఈ రకాలను అధిక సాంద్రత మొక్కలనుగా విత్తుకోవాలి(HDPS).
6. సోయాచిక్కుడు, అలసంద, మినుములు పెసరు పైర్లను అంతర పంటగా ప్రత్తి రకాలలో లేక సంకర జాతి బిటిలలో వేసుకునవచ్చును. రైజోబీయం కల్చర్ ను తప్పని సరిగా ఈ పైర్ల విత్తనాలకు పట్టించాలి.
7. ప్రత్తి పంట చుట్టు 2-3 వరసలలో కంది చాళ్ళు వెసుకుంటే మీల్లి బగ్గ (పిండినల్లి) పచ్చపురుగుల కు శరణారిధ (Refugia)గా పనికొస్తుంది.
8. 5 నుండి 10 టన్నుల పశువుల పెంట/ గత్తము/కంపోస్ట్ ఎరువును తొలకరి వర్షాలతో మూడేళ్ల కొకసారి హెక్టారుకు వేసి కలియ దున్నుకోవాలి.

9. అజబ్ బాక్టర్/అజ్ సైరిల్లమ్/PSB@25గ్రామ్/1kg ప్రతి విత్తనాలకు పట్టించాలి దీనివలన ప్రత్తిసాగులో 25% నత్రజని / భాస్పరం ఆదా అవుతుంది.
10. తగిన పోషణ అత్యంత అవసరము : మెగ్నీషియం సల్ఫేట్, 2% యూరియా /డీపి పిచికారి బీటీ ఉత్పత్తికి అవసరము.
11. ఎర్ర ఆకు తెగులు: 2 % యూరియా , 0.5% జింక్ సల్ఫేట్ 0.2% బోరాన్, 15 రోజుల వ్యవధిలో 90 రోజుల వరకు పిచికారి చెసుకొనవచ్చును.
12. మొగ్గ పూత రాలుట: 21 ppm NAA 7మి.లి/15 లీటరు నీటిలో కలిపి పిచికారి చెయాలి

పురుగుల నియంత్రణ

సాదారణ సిఫారసులు

ఆచరించ వలసిన పద్ధతులు:

1. రసం పిల్చే పురుగులను తట్టుకొనే రకాలను/సంకర జాతి రకాలను ఎంపిక చెయడము వలన పురుగు మందుల పై ఖర్చు తగ్గుతుంది.
2. జోన్న, అలసంద, సోయాచిక్కుడు, మినుములు అంతర పంటలు వేయడము వలన రసం పిల్చే పురుగులను నివారించే బదనికలు మరియు పరాన్నజీవులు వృద్ధిచెందుతాయి.
3. ప్రత్తి రకాలకు ఇమిడాక్లోప్రిడ్ (8గ్రామ్), వైటావాక్స్/ డైరమ్(3గ్రామ్)/kg విత్తనాలను శుద్ధి చెసినచో రసం పిల్చే పురుగులు/శిలీండ్రా సంబంధిత కుళ్ళు తేగుళ్ళు నివారించబడతాయి.
4. రసము పిల్చే పురుగులు ఎక్కువగా వచ్చేసంకరాలలోనత్రజని ఎక్కువ వెయకూడదు.
5. పొలం పరిశుభ్రముగా ఉంచాలి (కలుపు మొక్కలు లేకుండా).
6. పిండినల్లి ఆశించిన మొక్కలను పీకేసి నాశనం చేయాలి.
7. వీప సంబిదిత మందులు, జీవనియంత్రణ పద్ధతులును వాడాలి.
8. గులాబి రంగు పురుగు నియంత్రించడానికి లింగాకర్షణ బుట్టలను పొలములో ఉంచాలి.
9. రసము పిల్చే పురుగులను నియంత్రించడానికి ఇమీడాక్లోప్రిడ్ మందును కాండము పై 30 నుంచి 40 మరియు 50 నుంచి 60 రోజులలో, ఎసిపెట్, డైమిథావిట్ కుంచేతో పూయాలి.

చెయరాని పనులు/ ఆచరించ కూడనివి:

10. అకుముడత తెగులును నిరోదించడానికి ప్రత్తిని ఆలస్యంగా విత్తుకూడదు.

11. రసాయనిక పురుగు మందులను మొదటి 60 రోజుల వరకు పిచికారి చేయరాదు. దీనివలన బదనికలు వృద్ధిచెంది రసము పీల్చే పురుగులు నియంత్రణలో ఉంటాయి.
12. ఆకుముడత semilooper పురుగులుకు పురుగు మందుల పిచికారి చెయకూడదు.
13. బీటి ప్రత్తి మీద బీటి సంబంధిత మందులును వాడరాదు.
14. ఇమీడాక్లోప్రిడ్, అసిటామేప్రిడ్ వంటి మందులను బీటి ప్రత్తి పై పిచికారి చెయకూడదు.
15. ఫాస్ఫామిడాన్, మిథైల్ పారథాయాన్, పారెట్ , మోనోక్రోటోఫాస్, డైక్లోరోవాస్ , కార్బోప్యూరాన్, మిథోమిల్, ట్రైజోఫాస్, మెటాసిస్టాస్ వంటి అత్యంత హానికారక మందులను వాడరాదు.
16. ప్రీప్రానిల్/పైరిత్రాయిడ్ పిచికారి చెయనిచో తెల్ల దోమ రాదు.
17. పురుగులు ఉద్రుతిని తగ్గించడానికి మందుల మిశ్రమాలను వాడకూడదు.

రసము పీల్చే పురుగులు నియంత్రణ:

1. ఆర్థిక నష్టము కలిగించే సూచిక (ఇటియల్): తెల్ల / పచ్చ దోమ గ్రేడ్-2 నష్టము అనగా 25 % మొక్కలకు కింది ఆకు అంచులు ముడుచుకుపోయి, పసుపు రంగుగా మారితే ధిగువ ఇచ్చిన యాజమాన్య పద్ధతులు పాటించాలి.
2. 1% వేప నూనే, 5% వేప గింజలు కాషాయము లో ఏదైన 0.05%-0.1% సబ్బు పొడితో కలిపి పిచికారి చేసుకోవాలి.
3. 10 గ్రా వేర్టీసీలియ లఖాని ఒక లీటరు నీటిలో కలిపి పిచికారి చేయవచ్చును.
4. డైఫిస్థ్యూరాన్ (50 WP 800 గ్రా / హెక్టారుకు) , స్టోనికమిడ్ 50WG 200 గ్రా a.i/ హెక్టారుకు లేక బుప్రోఫిజిన్ 25 % SC 200 గ్రా a.i/ హెక్టారుకు పిచికారి చేయవలెను.
5. మీరిడ్ బగ్ మొగ్గలను నష్టము చేకూర్చినచో డైమిథోయట్, ఎసిఫేట్ 1గ్రా ఒక లీటరు నీటిలో లేక ఇథియాన్ మందులను కూడ వాడవచ్చును.

కాయ తొలుచు పురుగుల యాజమాన్య ము:

బీటి ప్రత్తి సమర్థవంతంగా కాయ తొలుచు పురుగులను నియంత్రించగలదు.

సాదారణ రకాలు సంకరాలలో యాజమాన్యము

1. 50%కాయ తొలుచు పురుగులు ఆశించిన మొక్కలు గమనిస్తే, బీటి ప్రత్తి పై HaNPV వైరస్ ద్రావణం ను పిచికారి చెయాలి మరియు 5% వేప కషాయమును వారానికి ఒకసారి లేక ఫోసలోస్ లను పొగాకు లద్దె పురుగులకు, తెల్లదోమలను నియంత్రించడానికి వాడవచ్చును.
2. ప్రత్తి పంట 70 నుంచి 80 రోజులలో Trichogramma మందును బీటి ప్రత్తిలో వాడరాదు. సంకర జాతి ప్రత్తి రకాలలో వాడవచ్చును.
3. క్లోరాంత్రనిలిప్రోల్, ఫ్లుబెండమై డ్, స్పైనోశా డ్, ఎమమెక్సిస్పెంజోఎట్, ఇండాక్సాకార్బ్ ను వాడి పచ్చ పురుగులను నియంత్రించవచ్చును. ఇవి బదనికలు, పరాన్నజీవులకు ఎలాంటి హాని చేయదు.
4. గులాబీ రంగు /తలనత్తల పురుగులు: పది కాయలకు ఒక లార్వా లేక 8 రెక్కల పురుగులు ఒక రాత్రి చొప్పున మూడు రాత్రులు ఉన్నట్లయితే క్వినాల్ ఫాస్ 25EC/ప్రోఫినోఫాస్ 50EC @ 2 మి.లీ /లీటర్ నీటిలో లేదా థయోడికార్బ్ 75 WP@20 గ్రా లేదా ఎదో ఒక పైరిత్రాయిడ్ మందులను వాడాలి.

ఇతర చీడపీడలు:

1. పొగాకు లద్దె పురుగు: గుడ్ల సమూహాలను వేరువేయాలి మరియు పొగాకు లద్దె పురుగు వైరస్ ద్రావణంను @ 500LE/హెక్టారుకు లేదా రిమోస్ 10 EC లేక 250 గ్రాలర్విన 75 WP ను 250 లీ/ఎకరానుకు పిచికారి చెయాలి.
2. కాండము తొలిచె ఈగ : కాండము తొలిచె ఈగ ఆశించినట్లయితే ప్రోఫినోఫాస్ 2 మి.లీ/లీటర్ నీటిలో పిచికారి చెయాలి.
3. నత్తల నివారణ : 12.5 /హెక్టారుకు (2 %మెటాల్డిహైడ్) మందును గట్లపై నత్తలు వున్న చోట వేయాలి.

తెగుళ్ళు నియంత్రణ:

ఎండు తెగుళ్ళు: బెట్ల తరువాత అదిక వర్షము వచ్చినచో అదిక నీటి తడి ఇచ్చినచో ఎండు తెగుళ్ళు వచ్చును ,10mg/లీ (10 ppm) కోబాల్ట్ క్లోరైడ్ ను పిచికారి చెయాలి, శిలీంధ్రాల ద్వారా వచ్చినట్లయితే కాపర్ ఆక్సిక్లోరైడ్ను 25 గ్రామ్ మరియు 200గ్రా మ్యూరియాను 10 లీటర్ల నీటిలో లేక కార్బెన్డిజీయం 1 గ్రామ్ /లీటరు నీటిలో కలిపి చెట్ల దగ్గర పోయాలి.

కాయ కుళ్ళు తెగులు: తెమ వాతా వరణంలో చెట్టు క్రింద కాయలు కుళ్ళుకు గురి అవుతాయి.

మాంకొజెబ్ 75 WP +క్లోరోథాలోనిల్ 70 WP 2 గ్రామ్/లీటరు నీ టిలో కలిపి పిచికారి చేయాలి . మంచి ఫలితాలు కోసము 10 గ్రామ్ సెల్విట్, 50ml ట్రిటన్ ను 100 లీటర్ల నీటిలోకలిపి పిచికారి చెయాలి.

ఆల్టర్నెటివ్ బ్లైట్: 2.5 గ్రా మ్యూకోజెబ్ ను పిచికారి చేయాలి. బ్యాక్టీరియల్ బ్లైట్/మైరోథెసియం ఆకుమచ్చ తెగులకు ప్రొఫ్టోమైసిన్స్ (15-12 గ్రా/హెక్టారుకు) మరియు కాపర్ ఆక్సీ క్లోరైడ్ (1500-2000 గ్రా/హెక్టారుకు) ను 200-250 లీటరు నీటిలో కలిపి పిచికారి చేయాలి.

కలుపు నియంత్రణ:

స్టాంప్ 30 ఇ.సి. బాసాలిన్ 45 ఇ.సి. 2.5 లీటరు / హెక్టారుకు వంటి కలుపునాశక మందులను పిచికారిచేసి చివర గుంటక తో కలియ దున్నాలి.

చిన్న కలుపు పై కలుపు మందులు అధిక ప్రభావశీలిగా ఉంటాయి. ఈ మందులను 15-25 రోజుల వయసు కలుపు పైననే వాడాలి.

గడ్డి జాతి కలుపు నియంత్రకాలు : క్వీజాలోఫాఫ్(టర్గా), ఫెనాక్సీప్రాప్ (విప్ సూపర్) ప్లుఅజిఫోప్ బ్యూటిల్, ప్రొపకుఇజఫోప్(ఎజిల్) 20-50 గ్రా ఎకరానికి వాడాలి.

వెడల్పాకు కలుపు నియంత్రణ: ఫైరిథియోబెక్ సోడియం (హిట్ వీడ్) పిచికారి చేయాలి.

కలుపు మొలిచిన తరువాత వాడే కలుపు మందులు, అత్యంత ప్రభావం చూపిస్తాయి. ముఖ్యంగా వర్షాలు అధికంగా ఉన్నప్పుడు, గుంటకలు నడపలేన్నప్పుడు రైతులుకు ఎంతో ఉపయోగకరంగా ఉంటాయి.

అధిక వివరాలుకు వ్యవసాయ అధికారిని సంప్రదించండి.

అధిక వర్షపు నీరు నియంత్రణ:

ప్రత్తి అధిక నీటికి చాల సున్నితంగా ప్రవర్తిస్తుంది. అధిక వర్షపాత ప్రాంతం(> 700-900 మి.మీ) మురుకు నీటి నియంత్రణ కై చాళ్ళు బోదెల పై ప్రత్తి విత్తికోవడం మంచిది. అధిక నీటిని తీసివేయడానికి తగిన కాలువలను పొలం చుట్టు ఏర్పరచు కోవాలి.

నీటిని తీసివేసిన తరువాతనే పై మందులు వేసుకోవాలి. ప్రత్తి పసుపు రంగు కొస్తే 0.5 -1.0% DAP కాని 19:19:19 వారానికి ఒకసారి పిచికారి చెయాలి.

వీక్షీ సలహా నివేదిక సమన్వయ జట్టు:

శాస్త్రవేత్తలు	చిరునామా
డా. కె. ర్. క్రాంతి	నిర్దేశకుడు, సి.ఐ.సి.ఆర్, నాగూర్
డా. ఎ. ప్రకాష్	పరికల్పన సమన్వయ కర్తా మరియు ముఖ్య , సి.ఐ.సి. ఆర్ , ప్రాంతీయ కేంద్రం , కోయంబత్తూర్
డా. డి మొంగ	ప్రాంతీయ అధ్యక్షుడు, సి.ఐ.సి.ఆర్ , ప్రాంతీయ పరిశోధన కేంద్రం , సిర్సా
డా. ఎస్ బీ సింగ్	విభాగ అధ్యక్షుడు, పంట అభివృద్ధి, విభాగం సి.ఐ.సి.ఆర్ , నాగూర్
డా.సంధ్య క్రాంతి	విభాగ అధ్యక్షుడు, పంట సంరక్షణ విభాగం , సి.ఐ.సి.ఆర్, నాగూర్
డా. భేన్ డీసాజ	విభాగ అధ్యక్షుడు, పంట ఉత్పత్తి విభాగం, సి.ఐ.సి.ఆర్ , నాగూర్
డా.అగ్రవాల్	సీనియర్ శాస్త్రవేత్త, సి.ఐ.సి.ఆర్ , కోయంబత్తూర్
డా.ఎస్ ఏచ్. ఎమ్.సబెష్	శాస్త్రవేత్త, సి.ఐ.సి.ఆర్, కోయంబత్తూర్
డా. యెస్. అనురాధ	శాస్త్రవేత్త, సి.ఐ.సి.ఆర్, నాగపూర్

వాతావరణ నివేదిక కొరకు ఇన్చార్జ్ శాస్త్రవేత్తలు (AICCIP కేంద్రాలు):

శాస్త్రవేత్తలు	చిరునామా	మొబైల్ సంఖ్య	ఇ మెయిల్ ఐడి
డా.పంకజ్ రాతోరే	పంజాబ్ వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం, ఫరీద్కోట్, పంజాబ్	09464051995	pankaj@pau.edu
డా. సునీత్ పన్డేర్	పంజాబ్ వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం, ఫరీద్కోట్, పంజాబ్	09814513681	suneet@pau.edu
డా. సంజీవ్ కుమార్ కటారియా	పంజాబ్ వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం, ఆర్ ఆర్ ఎస్ , బటిండా , పంజాబ్		k.sanjeev@pau.edu
డా. జగదీష్ బెనివాల్	సి.సి.స్- హర్యానా వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం, హిసార్ - 125004, హర్యానా	9416325420	jbeniwal2016@gmail.com
డా. రిశికుమార్	సి.ఐ.సి.ఆర్ , ప్రాంతీయ	09729106299	rishipareek70@yahoo.co.in

	పరిశోధన కేంద్రం , సిర్సా		
డా. రూప సింగ్ మీనా	స్వామి కేక్యనంద రాజస్థాన్ వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం, శ్రీగంగానగర్, రాజస్థాన్	09413024080	rsmeenars@gmail.com
డా.బి.ఎస్.నాయక్	ఒరిస్సా వ్యవసాయం మరియు టెక్నాలజీ విశ్వవిద్యాలయం, భువనేశ్వర్- 751003, ఒరిస్సా	9437321675	bsnayak2007@rediffmail.com
డా. గోఫల్లు	నవసారి వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం,- 396 450, గుజరాత్	9662532645	girishfaldy@rediffmail.com
డా.ఎ. యెస్. పసలవర్	పంజాబ్ దేశ్ కృషి విద్యాపీఠ్, అకోలా, మహారాష్ట్ర.	09822220272	adinathpaslawar@rediffmail.com
డా. అర్వింద్.డి. పండగలే	మరాఠ్వాడ వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం, నాందేడ్, మహారాష్ట్ర	07588581713	arvindpandagale@yahoo.co.in
డా. సతీష్ పరసి	ఆర్.వి.యస్ కృషి విశ్వా విద్యాలయ, గ్వలిబర్ -	9406677601	aiccpkhandwa@gmail.com
డా. ఎస్. భారతి	ఆచార్య ఎస్.జి. రంగా వ్యవసాయం విశ్వవిద్యాలయం, లామ్, గుంటూరు, ఆంధ్ర ప్రదేశ్.	949072341	bharathi_says@yahoo.com
డా. అలడకట్టి	వ్యవసాయ శాస్త్రాల విశ్వవిద్యాలయం, ధార్వాడ్ , 580005, కర్ణాటక	9448861040	yaladakatti@rediffmail.com
డా. ఎమ్.వై. అజయకుమార్	వ్యవసాయ శాస్త్రాల విశ్వవిద్యాలయం, రైచూర్ , కర్ణాటక	09880398690	dr.my.ajay@gmail.com

డా. ఎస్. సోమసుందరం	తమిళ్ నాడు వ్యవసాయం విశ్వవిద్యాలయం, కొయంబత్తుర్, తమిళ్ నాడు	09965948419	rainfed@yahoo.com
డా. ఎమ్. గునసేకరన్	తమిళ్ నాడు వ్యవసాయం విశ్వవిద్యాలయం, శ్రీవిల్లిపుతుర్, తమిళ్ నాడు.	09443631359	gunasekaran.pbg@gmail.com

తెలుగు అనువాదం:	
డా. ఎ. ఆర్. రాజు	ప్రిన్సిపాల్ శాస్త్రవేత్త, సి.ఐ.సి.ఆర్, నాగపూర్
డా. చిన్నబాబు నాయక్	శాస్త్రవేత్త, సి.ఐ.సి.ఆర్, నాగూర్
డా. అనురాధ నరాల	శాస్త్రవేత్త, సి.ఐ.సి.ఆర్, నాగూర్
ఎన్. రామా కృష్ణా	ఎస్.ఆర్.యఫ్, సి.ఐ.సి.ఆర్, నాగూర్

-----నివేదిక ముగింపు-----